

Antonia Pavlic 7-8-0
2019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 11227

AN IN SPIRIT
LANGUAGES ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, MAY 20, 1970

STEV. LXVIII — VOL. LXVIII

Izrael bo dalje napadal področje vzdolž prekopa

Izraelska vlada je o svoji nameri obvestila vlade velikih sil. To je tiho svarilo Moskvi.

JERUZALEM, Izr. — Vlada Izraela je obvestila vse večje sile, da bo nadaljevala z letalskimi napadi na zahodno področje vzdolž Sueškega prekopa neozirajo se na to, kakšno orožje bodo tam Egipčani postavili in neozirajo se na to, kdo bo to orožje upravljalo.

Izraelsko obvestilo ima verjetno namen zadržati Sovjetske zveze pred razširjenjem njene ga deleža pri obrambi Egipta na področje Sueškega prekopa. Izraelci so ugotovili, da skušajo Egipčani postaviti zahodno od prekopa nove obrambne naprave, podobne, kot varujejo Kairo, Aleksandrijo in Asvanski jez. SAM-3 rakete, ki varujejo omejene kraje pred izraelskimi letali, pa tudi egiptaska lovška letala na tem področju vodijo in oskrbujejo sovjetski vojaki. Ti naj bi skrbeli celo za obrambo raketnih oporišč na tleh pred izraelskimi komandosi.

V kolikor bodo sedaj skušali Rusi prevzeti obrambo pred letalskimi napadi tudi na področju zahodno od Sueškega prekopa, bodo nujno zapleteni v neposredni spopad z Izraelom. Izraelski vojaški vodniki so trdno odločeni, da ne bodo pustili Egipčanom zgraditi trdnjše protiletalske obrambe vzdolž prekopa.

Vorster pojde v Malavi

JOHANNESBURG, J. Af. — Predsednik vlade Južne Afrike John Vorster bo obiskal afriško črnsko republiko Malavi, nekdanjo britansko kolonijo Njasa, kjer je predsednik dr. Hastings Banda. Med obema državama obstojijo dobri odnosi, odkar je republika Malavi opustila prihožbe proti notranji politiki Južne Afrike in sprejela od tam gospodarsko in tehnično pomoč.

Vorster je razkril tudi, da namerava iti na uradni obisk tudi v Rodezijo. Kako bo to izvedel, ni povedal, vsekakor pa bo treba premagati nekaj formalnih ovir, ker Južna Afrika uradno še ne priznava Rodezije kot neodvisne republike.

Ceausescu v Moskvi

MOSKVA, ZSSR. — Predsednik Romunije Nicolae Ceausescu je prišel pretekli ponedeljek v glavno mesto Sovjetske zveze na razgovore z L. Brežnevom, glavnim tajnikom Komunistične partije ZSSR.

Sinoči je po razgovorih v "odkritem in tovariškem" ozračju naglo odpotoval domov. Očitno je da ta romunski obisk v Moskvi odnosov med Romunijo in Sovjetsko zvezo ni izboljšal in ogrel.

Vremenski
prerok
pravi:

Večinoma jasno in nekaj hladnejše. Najvišja temperatura okoli 75.

Novi grobovi

Albert Vulinee
Včeraj je umrl v Euclid General bolnišnici 67 let stari Albert Vulinee s 171 Brush Rd., rojen na Hrvaškem, od koder je prišel v ZDA l. 1915, zaposlen 26 let pri Addressograph Co., mož Georgie, roj. Scaggs, oče Ralph, Dale-ja in Annette, stari oče, sin Anne, brat Antona, Tone Simunich, Amy Carlson, pok. Caroline Zivko, pok. Mary Goretta in pok. Emila. Pogreb bo iz Zeletovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. v petek popoldne ob enih na Highland pokopališče.

John Bratovich
V Cleveland Clinici je umrl v ponedeljek 48 let stari John Bratovich s 1127 Castleton Dr., mož Marjorie, roj. Nowakowski, oče Mary in Josepha, brat Anne Marrotti in Angele Batulewick. Pogreb bo iz Zeletovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. jutri, v četrtek, popoldne ob enih na Whitehaven pokopališče. Pokojnik je bil rojen v Monongah, W. Va., bil veteran druge svetovne vojne, zaposlen kot električni predelavec pri Cleveland Transit System 21 let. Bil je član HBZ št. 99 in SNPJ št. 5.

Cene hrani bodo 5.5% višje kot pred letom

WASHINGTON, D.C. — Vladni strokovnjaki so napovedali, da se bodo letos cene za hrano dvignile le za nekako 4% po trgovinah, na splošno, če upoštevamo tudi hrano v gostilnah in restavracijah, pa za 4.5%.

Dr. S. Kent Christensen, glavni ekonomist Narodne zveze prodajnih družb za hrano (NAFC), je dejal, da se bodo cene hrane povečale preje za 5.5% in več, kot pa za toliko, kot je napovedala vlada. Na večji dvig bo vplival v prvi vrsti porast stroškov delovne sile in prevoza.

Lansko leto so cene za hrano v trgovinah porastle za 4.8%. Letos so se cene hrane v glavnem že dvignile in Christensen sodi, da do konca leta 1970 ne bodo več porastle kot za 1.5%.

Poravnajte naročnino!

Datum poteka
naročnine je nad Vašim
imenom na naslovu!

Nov davek naj omeji zvezni primanjkljaj

Majhni presežki zveznega proračuna, napovedani v februarju, so se spremenili v "majhen primanjkljaj". Predsednik Nixon predložil nov davek.

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je predsednik R. M. Nixon razkril v sporočilu Kongresu, da se je za letošni februarju napovedani proračunski presežek spremenil v primanjkljaj. Ta je predviden tudi za prihodnje proračunsko leto, ker predsednik za enkrat še ni pripravljen predložiti podaljšanja davčne naklade, ki poteče s 30. junijem 1970. Predložil je Kongresu uvedbo 2.3 centa davka na galon gasolina, ki mu je dodan svinec.

Z raznimi spremembami v dohodkih in izdatkih upa zvezna vlada v sedanjem proračunskem letu omejiti primanjkljaj na 1.8 milijona, med tem ko je še v februarju napovedovala 1.5 milijona presežka. Prav tako je bil predviden presežek za prihodnje proračunsko leto, četudi bo posebna 5-odstotna davčna določila z 30. junijem prenehala veljati.

Nixon je izključil nove davke za to leto, prav tako podaljšanje davčne doklade, pač pa je pustil vrata odprta za predložitev novih ali višjih davkov v prihodnjem letu. Za enkrat je predložil le 2.3 centa davka na vsak prodan galon gasolina, ki ima primešan svinec. Ta novi davek naj bi prinesel zvezni blagajni 1.6 milijona dolarjev v novem proračunskem letu.

V svoji izjavi predsednik zanika, da bi izdatki zveznega proračuna kazali na opustitev boja proti inflaciji in da bi zvezna vlada ne imela več trdnega nadzora nad proračunom.

Doslej jo je delal, poslej bo pisal zgodovino

JERUZALEM, Izr. — David Be-Gurion, 83 let stari ustanovitelj in prvi ministrski predsednik Izraela, je odstopil kot poslanec, da bo lahko v miru in ločen od vse aktivne politike v miru pisal zgodovino Izraela.

"Ugrabitve" v Afriki lahko tudi vesela zadeva

KAMPALA, Ug. — V začetku maja je bil v Kampali "ugrabljen" angleški diplomat Brian Lea. Novica je bila za Ugando res pravo presenečenje, saj se kaj takega tam še ni zgodilo. Policija je vpregla vsa sredstva, da bi odkrila, kdo je napravil zločin in kam je izginil diplomat.

Tri dni je trajalo brezuspešno iskanje. Na to se je javil sam Brian Lea in povedal, da ga nihče ni ugrabil. Našel je prijatelja in oba skupaj sta jo pobrala na nek otok na jezeru Viktorija praznovat veselo srečanje. Pod vplivom alkohola je "slovesnost" trajala dalj časa, kot sta prijatelja računala. Lea je tretji dan slučajno zavrtel radio in slišal, kako ga iščejo po vsej Ugandi. Se je policiji takoj javil po telefonu.

S tem skoraj neverjetnim slučajem se je pečal tudi parlament v Ugandi. Resnični zgodbi ni hotel nihče verjeti. Sam ministrski predsednik jo je moral obrazložiti parlamentu, da se je javnost pomirila.

Ruska pravoslavna cerkev v ZDA samostojna

MOSKVA, ZSSR. — Ruska pravoslavna cerkev v ZDA je postala preteklo nedeljo neodvisna od pravoslavne cerkve v ZSSR. Spor med obema cerkvama je trajal od leta 1917, ko je boljševiška revolucija spremenila položaj pravoslavne cerkve v Rusiji.

Ta je prišla delno pod vpliv komunističnega režima, zato jo Rusi izven ZSSR niso marali priznavati. Sedaj je moskovski patrijarhat pristal na neodvisnost ruske pravoslavne cerkve v ZDA.

Armstrong ne bo več letel v vesolje

HOUSTON, Tex. — Astronavt Neil Armstrong, ki je prvi stopil kot poveljnik vesoljske ladje Apollo 11 na površino Lune, bo s 1. julijem prevzel upravno mesto v NASA v Washingtonu. S tem bo prestopil biti aktivni astronaut in ne bo več letel v vesolje.

Mansfield je obdolžil Nixona kršitve zakona

Vodnik demokratske večine v Senatu M. Mansfield je včeraj izjavil, da je po njegovem mišljenju predsednik Nixon s tem, da je pustil ameriške vojaške svetovalece v Laos, kršil sklep Kongresa.

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je vodnik demokratske večine v Senatu Mike Mansfield dejal, da je predsednik R. M. Nixon kršil zakon in ustavo ZDA, ko je poslal v Laos skupaj z Južnimi Vietnamci ameriške vojaške svetovalece in celo ameriške čete, kot je to predvideval najširši priznani obrambni tajnik M. Laird. Senator trdi, da je predsednik kršil zakon tako po črki kot po duhu. Kongres je namreč dodal sedanjemu proračunskemu zakonu dopolnilo, ki prepoveduje rabo ameriških čet v Laosu.

Težave so se začele za Nixona zadnjo nedeljo, ko je južnovietnamski zunanji minister Tran Van Lam dejal časnikiarjem v Džakarti, da so južnovietnamske čete nastopile proti rdečim tuki v Laosu. Ni bilo jasno, v kakem obsegu se je to zgodilo ali se godi. V razgovoru s sodelavcem New York Times-a je

dejal, da je v ponedeljek Lam dejal, da trenutno v Laosu ni nobenih južnovietnamskih čet, da pa so v zadnjih letih zasledovale tje ponovno skupaj z Amerikanci rdeče.

Ko je bil v ponedeljek obrambni tajnik v senatnem odboru za zunanjo politiko, so ga takoj povprašali, kako je z Laossom. Laird je dejal, da, v kolikor je njemu znano, veljajo ista navodila za ameriške in južnovietnamske čete. Preko meje v Laos gredo le v zasledovanju rdečih, "v obrambnih pastopih" in v slučaju reševanja pilotov. Lam je v Džakarti dejal, da so južnovietnamske čete v Laosu udarjale tudi na rdeče na Hočiminhovi poti. Laird o tem ni hotel nič vedeti.

Predsednikov tiskovni tajnik je izjavil, da Združene države nimajo v Laosu nobenih svojih talnih čet in da se politika ZDA do Laosa ni spremenila.

Najnovejše vesti

SAIGON, J. Viet. — Močne enote južnovietnamske vojske ob sodelovanju ameriških oboroženih sil so udarile danes preko meje v Kambodžo kakih 120 milj severno od Saigona, da uničijo še zadnje rdeče oporišče onstran meje.

NEW YORK, N.Y. — Varnostni svet Združenih narodov je včeraj obsodil Izrael zaradi njegovega vpada v Libanon 12. maja letos. Za obsodbo je glasovalo 11 članov Varnostnega sveta, 4 pa so se vzdržali, med njimi ZDA.

WASHINGTON, D.C. — Bela hiša išče kompromis s Senatom v pogledu zakonskega dopolnila, ki naj bi omejil finančna sredstva za operacije v Kambodži do 30. junija 1970. Bela hiša dopolnilu nasprotuje, pa računa, da bi utegnili

biti sprejeto, če ne najde pravočasno kakage sprejemljivega izhoda.

MIAMI, Fla. — Zakonca Mr. in Mrs. Frank Vecchio iz Opa-locka, Fla., trdita, da je dekle na fotografijah o streljanju na kampusu v Kentu, ki joka ob na tleh ležečem študentu njuna 14 let stara hčerka Mary, ki je pred časom pogegnala od doma. Oblasti doslej pobeglega dekliča niso mogle še najti.

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je bila pod predsedstvom Nixona seja vlade, prva od 13. aprila. Navzoč je bil tudi notranji tajnik W. Hickel, ki je v pismu opozoril na potrebo boljših stikov vlade z mladino. Hickel je časnikiarjem zanimal vesti, da namerava odstopiti in se vrniti v politiko Aljasko.

PERRY, Ga. — Okoli 250 črnecv je začelo včeraj potovanje od tod v Atlanto v protest streljanja v Kentu, Jacksonu in v Augusti. Guv. Maddox je pozval organizatorje pohoda, naj tega opuste, pa ga niso marali poslušati.

JACKSON, Miss. — Pravosodni tajnik John N. Mitchell je na sestanku s šolniki države Mississippi dejal včeraj tu, da je to "najžalostnejši semester" in da bo zvezna vlada storila vse, da pride do pomiritve na visokih šolah.

WASHINGTON, D.C. — Danes popoldne bo izraelski zunanji minister Abba Eban v razgovoru z državnim tajnikom W. P. Rogersom skušal pridobiti ZDA za dobavo novih vojnih letal Phantom F-4 in Skyhawk A-4 Izraelu.

WASHINGTON, D.C. — V. W. Reed bolnišnici pregledujejo R. Fincha, ki je moral tje v ponedeljek, ko mu je nenadno omrtvela leva roka. Pravega vzroka še niso dognali.

Če si brezobziren pri vožnji, ne pozabi, da se boš zaradi tega kesal!

Iz Clevelanda in okolice

Obvestilo za Korotan — Clani zbora Korotan so vabljeni k vaji v pevsko sobo v petek ob pol osmih zvečer.

Bartunek in Stokes — Danes se bosta sestala novi načelnik demokratske okrajne organizacije J. W. Bartunek in mestni župan C. Stokes in skušala najti sporazum med večino stranke in med "črnimi demokrati" iz 21. volivnega okrožja, ki so strankino okrajno konvencijo preteklo soboto bojkotirali.

Razstava slovenskih izdelkov — Slovenska folklorna skupina Kres je pripravila lepo razstavo slovenskih narodnih izdelkov v izloženem oknu euclidiske javne knjižnice na 631 E. 220 cesti. Razstava bo na vpogled od danes naprej ves mesec maj in junij.

Nixon izgublja podporo

NEW YORK, N.Y. — L. Harris, znani ugotavljač razpoloženja javnosti, je v preteklem tednu povpraševal volivce, kako bi glasovali, če bi bili pri predsedniških volitvah l. 1972 kandidatje Nixon, sen. Muskie in guv. G. Wallace.

Harris je dognal, da je Nixon še vedno v vodstvu, da pa je od zadnjega povpraševanja pretekli mesec nazaj do 7 točk, če je v borbi G. Wallace, in za 8 točk, če sta v borbi samo on in Muskie.

Skupno se je izjavilo za Nixona 42%, za Muskio 38% in 12% za Wallacea. Ostali niso imeli nobenega jasnega mnenja, oziroma ga niso izrazili. Ko je Harris pustil v boju samo Nixona in Muskio, se je izjavilo za Nixona 48%, za Muskio pa 46%, 6% je bilo neodločenih. Pred pohodom v Kambodžo je pri sličnem povpraševanju vodil Nixon proti Muskiu v razmerju 51:41%.

Značilno je, da Nixon vodi dejansko le v južnem delu dežele, med tem ko vodi sen. Muskie na Vzhodu, Srednjem zahodu in na Zahodu.

Večina odobrava pravo do štrajkanja

WASHINGTON, D.C. — Zadnje Harrisovo pozvedovanje je pokazalo, da stoji 60% vseh vprašanih na stališču, da imajo upni pravico do štrajkanja, samo 25% jim odreka to pravico. Niso pa bili vsi enakih misli pri posameznih poklicih.

Da lahko štrajkajo člani časnikiarskih unij, je bilo 60% vprašanih, 28% jih je bilo proti. Za štrajk poštinskih uslužbencev se je izreklo 51% vprašanih, 41% je bilo proti; štrajkanje učiteljev je odobrilo le 47%, 46% jih je bilo proti. Za pravico uslužbencev bolnišnic do štrajka jih je bilo le 38%, 51% jih je pa proti.

Na Wilsona stavijo

LONDON, Vel. Brit. — Stave za prihodnje parlamentarne volitve gredo v razmerju 2:1 za H. Wilsona in delavsko stranko. Volitve so določene za 18. junij.

Polovico vse morske površine

Tihi ocean zavzema polovico vse morske površine in eno tretjino celotne površine Zemlje. Atlantski in Indijski ocean imata skupaj enako površino kot Tih. Ocean.

Torej vendarle nadziranje cen in mezd?

CLEVELAND, O. — V svoji presoji o stanju našega gospodarstva sta si obe glavni stranki v načelu edini v stališču, da naj se federacija ne meša v pobijanje draginje s takimi sredstvi, kot je nadziranje cen in mezd. V tem pogledu se stalno strinja z njimi večina delodajalcev in večina delojemalcev. Tudi Nixonova administracija je ostala zvesta temu načelu. Ne samo v besedah, ampak tudi v dejanjih. Skušala je na vse načine, ki jih prenaša gospodarska svoboda, doseči prelom pregrete konjunktore in preusmeriti gospodarski napredek v mirnejše tokove.

Ne bi mogli reči, da so bili vsi Nixonovi koraki brezuspešni. Pri nekaterih je imel več sreče kot njegovi predniki, na primer pri usmerjanju kreditne politike. Ni se mu pa posrečilo, da bi zavrl naraščanje mezd in delno naraščanje cen. Ker tega ni dosegel, tudi draginja ni

tako popuščala, kot želi sedanji režim. To seveda ubija vero v izjave sedanje administracije, kako se bo spoprijela z draginjo. Obenem izginja tudi upanje, da je sedanja pot Nixonove administracije edino pravilna za pobijanje naraščanja cen.

Pomanjkanje upanja je te dni dobilo novo gorivo. V znanem letovišču Hot Springs, Va., je te dni zborovala na konvenciji vplivna Ameriška bančna zveza, ki si lasti velik vpliv na našo gospodarsko politiko in ga tudi ima. Nixon je tudi tje poslal svoje delegate-strokovnjake, med njimi tudi predsednika glavnega odbora Federalnih rezervnih bank A. Burnsa.

Burns je znan kot mož liberalnih gospodarskih nazorov, vendar pa ne gre tako daleč, da bi se zapiral vsem zahtevam dozorele socialne politike. Naravno je, da ni prijatelj administrativnega vmešavanja v praktično gospodarstvo.

Pa vendar je na konvenciji povedal kar naravnost, da misli, da je prišel čas, da federacija začne misliti na nadzor cen in mezd.

Ta izjava je presenetila mnoge navzoče bankirje, saj kaj takega niso pričakovali od republikanskega režima. Zato na konvenciji niso obširneje debatirali o tem vprašanju. Konvencija je tudi razumela vzrok Burnsove zaskrbljenosti: do sedaj je spadal privržanje "obrestnega vijaka" med glavna sredstva za pobijanje draginje. To sredstvo je sedaj izčrpano, treba je misliti na novo: na nadziranje cen in mezd.

Zdi se da je Burns dal svojo izjavo brez posvetovanja z vlado kajti Nixonov osebni gospodarski zaupnik McCracken je še ta teden ponovil, da ne verjame v učinkovitost administrativnih korakov na gospodarskem polju. Zato je lahko mogoče, da administracija ne bo pripravljena, brez

odpora slediti Burnsoveму nasvetu.

Radi tega seveda ideja o nadzoru cen in mezd ni pokopana. Ostala bo na dnevnem redu, naj bo administraciji ljubo ali ne. Boj prot inflaciji se namreč nahaja v najbolj kočljivi dobi: na eni strani pritiskajo na gospodarstvo vse administrativne mere proti naraščanju draginje, kar posebno čutijo brezposelni, na drugi strani se pa dvigajo cen še ni zaustavilo. Javnost postaja nestrpna, bo zmeraj bolj zahtevala energične korake in se pri tem ne bo sprala, koga bodo pri tem udarili. Tisti, ki se jih bo bal, bo pa naravno kričal na vse pretege, da niso več potrebni.

Administracija bo torej zopet v zadregi. Deloma po svoji odgovornosti. Kar sedaj predlaga Burns, bi bila morala storiti že lani, še boljše bi bilo, ako bi bil to storil že Johnsonov režim. Tako se nam bo zamuda časa zopet otepala čisto po nepotrebnem.

6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$10.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 99 Wednesday, May 20, 1970

Sramotno stanje titovskih financ

V javnost ne smemo priti s površnimi številkami, posebno takrat, kadar kritiziramo nasprotnika. To načelo je nam prizadejalo zadnjih 25 let veliko muk in nezadovoljnosti. Na neuradne številke se človek ni mogel zanesti, ali se je pa lahko na uradne? Uradne številke vsega sveta so na primer slepo verjele podatkom Titovega režima, zato so tudi objavljale toliko neumnosti in jim pri tem še dajale videz resničnosti. K sreči za Tita teh številčnih podatkov ni nihče pregledoval in nadziral. Če jih je, pa iz diplomatskih ozirov do Titovega režima ni obešal dognanj na veliki zvon.

Le tako se je moglo zgoditi, da ima svet čisto napačne predstave o Titovem jugoslovanskem gospodarstvu. Navedli bomo za to trditev le enega med glavnimi: Titovo poročanje o stanju federalnih proračunov.

Vsaka država, naj bo diktatura ali ima sistem svobodne demokracije, pazi, da vsaj glavni proračun odgovarja kolikor toliko stvarnemu stanju. To je razumljivo. Od glavnega proračuna je odvisna valuta države. Ako bi podatki v proračunu goljufali javnost, bi preje ali pozneje prišlo to na dan in škodovalo deželi kot taki. To so vedeli v Beogradu že l. 1945, pa se tega zatega pravila niso držali. Sestavljali so proračun "na oko", saj ga ni mogel nihče razen režima nadzirati. Kar dela Janez, znajo delati tudi mali Janezki. Zato so republiški in občinski proračuni posnemali Beograd v površnosti, kar je omogočilo, da so obračuni jugoslovanskih javnih financ kmalu prišli v poln nered. Značilno je, da je režim moral v 25 letih devalvirati dinar nekajkrat, toda nikoli ni povedal, da je glavni povod za devalvacijo dajalo zmeraj neurejeno stanje federalnih financ.

Vse to je trajalo do l. 1965. Takrat je nastopila doba "velike reforme", ki naj napravi red tudi v federalnih "bilancah". Ne vemo, kdaj, zakaj in kako se je rodila ideja, da je treba, da ima federacija dva proračuna: uradnega federalnega, ki ga je odobraval federalna skupščina, in poleg tega še "neproračunsko bilanco". Ta finančna pošast ni imela le zagonetnega imena, je postala tudi velika državna skrivnost, ki so za njene tajne smeli voditi le voditelji federalne uprave, ne pa člani parlamenta. Ker so v neproračunsko bilanco skrivali bilijonske zneske, so v Beogradu kmalu začeli šušljati o njih in federalna vlada ni mogla več molčati. Prvi podatki o bilanci so prišli na dan v decembru 1968. Takrat je bila bilanca zaključena s primanjkljajem 2,555 milijonov dinarjev. Parlament je vse to verjel. Letošnjo pomlad je bilanca zopet prišla v debato in primanjkljaj je narasel na 2,952 bilijona dinarjev. Najlepše pa pride šele sedaj: poslanec Bubič je začel trditi, da ima dokaz, da primanjkljaj znaša dejansko nad 4 bilijone dinarjev. Parlament se je zgrozil nad tem odkritjem in odložil debato. Ni imel poguma, da bi režimu očital uradne laži, ki gredo v bilijone.

Pri tem je debata odkrila še to, da je federacija rabila kapital iz te bilance za izplačilo obvez, ki sploh niso vključene v neproračunsko bilanco. To so bila izplačila za podpiranje izvoza ladij in industrijske opreme. Iz te bilance so bili izplačani tudi zneski za zapadle obresti, ki jih nekateri dolžniki niso sami mogli plačati. Torej sama korupcija, kamor pogledamo. In tako se dogaja, da federacija daje pri Narodni banki tiskati denar, z njim pa plačuje obveze, ki o njih ne želi, da bi se v javnosti dosti govorilo.

Se vključ temu govori in to še zmeraj več. Najbolj rohnita proti temu sistemu Ljubljana in Zagreb, pa sta prešla proti rdeči beograjski čaršiji. Tolažita se s tem, da bo neproračunska bilanca v letih poravnana in bo s tem izginila iz federalnega knjigovodstva. Pa se motita. Zainteresirani tovariši iz južnih gospodarsko zaostalih krajev se ne bodo dali tako lahko odriniti od tega korita. Vedo, da jim bodo Srbi v Beogradu zmeraj radi šli na roke, kadar koli bodo podpirali srbsko tolmačenje jugoslovanske federacije. Tako je federalna birokracija na skupen račun kupila politično podporo južnih republik.

Drugeče tudi biti ne more. V jugoslovanskem parlamentu so javno padle besede, da v federalnem knjigovodstvu sedijo ljudje, ki še občinskega ne bi znali voditi, ako bi jim padlo v roke. Še boljše sodbo o federalnem računovodstvu je izrekel neki poslanec, ki je izjavil, da sploh nima nobenega smisla, da parlament glasuje o številkah, ki vanje noben poznavalec razmer ne verjame. Tako je federalna birokracija postala glaven povod za jugoslovansko inflacijo, ki se je zopet začela bohotiti. Za letošnje leto so že napovedali, da bo federacija pri Narodni banki naročila posojila do 4 bilijone dinarjev, kar pomeni za Jugoslavijo kar krepak sunek v inflacijo. Zato tudi cene rastejo tako nevzdržno.

Če režim ne spoštuje zakonov, kdo se bo mogel še ču-

dit, da ne spoštuje tudi tujega življenja. Kot smo poročali, je 14. marca pri neki eksploziji plina v bosanskem premogovniku Breza zgubilo življenje 50 rudarjev, 10 jih je bilo težko ranjenih, 9 pa lažje. Do nesreče je prišlo, ker so izključili motor, pozneje so pa pozabili, da bi ga zopet vključili. To je tipičen slučaj upravne zanikarnosti, ki ga je komisija kar hitro ugotovila. Preiskava se nadaljuje, dokler vse skupaj ne bo pozabljeno, kot se je to dogodilo že večkrat. Ker prizadeti zanikrneži niso brez članskih legitimacij ZK], se jim ne bo zgodilo kaj prida. Na vrsto opomina, ki ga bodo dobili, bodo lahko mimogrede pozabili.

Značilno za razmere v rudnikih na jugu dežele je dejstvo, da se take katastrofe dogajajo že redno vsakih par let, pa se sistem upravljanja premogovnikov ne menja. Kar dar je treba kaj zboljšati, pa trdijo, da je treba varčevati.

V Jugoslaviji se zmeraj bolj širi vera, da brez nove devalvacije ne bo šlo. Že govorijo o novem tečaju 1,800 dinarjev za dolar. Vlada pobija take govorice, toda kdo naj ji pa kaj verjame, ko vidi, v kakšnem stanju so federalne finance.

Zato je nalaganje denarja v dinarje zopet postalo nekoliko tvegana stvar.

BESEDA IZ NARODA

Eno rož'co ljubim ...

CLEVELAND, O. — Tako bi imenovali Matersko proslavo slovenske sobotne šole v župniji Marijinega Vnebovzvetja v Collinwoodu v nedeljo, 10. maja 1970, ob 3. uri popoldne v šolski dvorani, tako je zapel majhen Dominik Gorše malo pred obzorjem v svojem fletnem solu, tako smo marsikateri od nas zapeli, ko smo bili ravno tako mahniti in nismo še v šolo hodili, talo smo zapeli v spremstvu naše mamice, bratcev in sestic. To so lepi spomini iz naše otroške dobe, ki jih imamo vsak drugače, ki pa so si v bistvu vsi podobni in ki izražajo naše veselje do življenja, veselost in ljubezen ter hvaležnost, ravno z besedicami "Eno rož'co ljubim ..."

Ko smo bili pred začetkom predstave v prijetnem pogovoru s prijatelji in prijateljki, potem ko smo ravno ušli močnemu dežju in je zopet sonce posijalo, nas je predramil g. Pavel Krajnik in s kratkim nagovorom povedal namen predstave: "Po zdrav našim materam in materam sploh." Nato so člani sobotne slovenske šole zapeli zborni pesem "Mamica je kakor zarja", dirigiral pa je g. Ivan Rigler. Na misel so mi prišle radijske oddaje otroških glasov še iz Ljubljane in Avstrije, nato pa seveda kar se fantičkov tiče, tudi Wiener Saengerknaben. Ti mladeniči in mladenke res pojejo kakor slavčki, sem si mislil, in se spomnil tudi goriškega slavčka, našega znamenitega in čustvenega pesnika Simona Gregorčiča. Ko so mi tako misli in spomini vrel v glavo, pa je že bila sprememba na odru in začelo se je prijetno rajanje te najbolj tipične otroško-slovenske pesmi "Mi se imamo radi". To so bili člani slovenskega otroškega vrtca pod vodstvom gđc. Marinke Petrič. Bili so fantički in punčke tako lepo in okusno obloženi, da sem si nehoti mislil, kako vse drugače je bilo zunaj v amerškem svetu, če bi mlajša in starejša mladina, pa tudi starejši in odrasli bolj posnemali te rajalce in rajalke slovenskega otroškega vrtca. Iz njih je žarela pristna in čista čustvenost "Mi se imamo radi". Kako zelo redko slišimo ali bomo dandanes te ali podobne besedi po Ameriki ali po svetu sploh. Da, če bi vsi ljudje na svetu bili kakor ti otroci slovenskega otroškega vrtca in se tako resnično imeli radi, da, potem bi bil resničen mir na svetu ...

Sledila je zborna deklamacija M. Kunčiča "Slovenskim materam". Sodelovali so Anton in Metka Hauptman ter Tone in Helena Nemec. Vsi so dobro govorili slovensko in se je zdelo, da jih veseli se takole malce postavljati na odru. Pa ne da bi morda bila temu vzdušje malo tudi igralska žilica njihovih staršev? Le tako naprej! Ivo in Marjančka Gorše sta nato zape-

la duet "Mamice zlate ve". Kar čedno sta napravila. Sledila je zborna deklamacija K. Meška "Moja mati". Sodelovali so Metka in Marjanca Hauptman ter Marjanca Tominc. Lepo jih je bilo poslušati tako lepo deklamirati po slovensko svojim in drugim slovenskim materam v čast in v zahvalo. Nato je vsa šola zapela sledeči materski pesmi "Pesem radostna doni" in "Sreča radostna nam v srcih se va". Deklice pa so še zapele "Jaz pa šla sem v vrt". Tem lepim pesnim je sledila zborna recitacija I. Preglja "Pesem slavilno zapojmo". Sodelovali so Viviana Zatokvič, Anica Cerar, Tonetka Urnkar, Vida Pust, Anita Mazi, Tončka Lamovec, Marko Jakomin, Rudi Knez, Franci Vogel in Tonček Rigler. Lepo je bila podana ta recitacija. Vsa šola in dvorana (to je tisti, ki so pevci oz. pevke) so nato skupno in mogočno zapeli lepo slovensko Marijino pesem v čast Božji Materi "Se gori ljubezen". Meni je še predvsem ta pesem prinesla v spomin lepe taboriščne čase v Avstriji, posebno na majsko pobožnost tam.

Predno smo se zavedli, je že bil odmor, pa tudi kmalu minil in začel se je drug del materske proslave: Igrica M. Kunčiča s petjem v 6. prizorih "Živi in mrtvi materi". Neverjetno lepo je bila podana ta igrica in vsem sodelavcem se da lepo priznanje. Majdo, hčerko revne matere, je igrala Silva Krulc; Andrejčka, sirote brez matere, je igral Milan Knez; Metko, veselo deklico, pa je igrala Bernarka Jakomin. Vsi ti trije imajo res talent za igranje in so svoje vloge neverjetno dobro podali. Dečki in deklice, ki so sodelovali v tej igrici, so bili: Tonček Vogel, Anica Zalar, Marija Nemec, Franci Tominc, Mirha Dolinar, Edi Zalar, Marija Volčjak in Terezika Lavriša. Velikega angela je lepo igrala Danica Bajc. Angeli pa so bili: Stefi Vogel, Jožica in Milena Jarc, Lena in Jožica Strle, Olga Jereb in Marija Lamovec.

Lahko bi se še marsikaj napisalo o tej lepi predstavi, ali deloma ne dopuščam prostor, deloma pa naj ta doživljaj ostanejo nam samim, vsakemu po svoje, predvsem pa mamici, katerim je bila proslava v prvi vrsti namenjena. Priznanje zasluži vsi omenjeni člani in članice Slovenske sobotne šole, pa tudi neomenjeni; ti morda še prav posebno, kajti glavna stvar v življenju je sodelovati in doprinesi svoj delež, četudi se zdi tako majhen, v dobrobit in dobro voljo ostalih članov in članic družbe. Upam, da se bodo otroci Slovenske sobotne šole v Collinwoodu, pa otroci slovenskih mater in staršev po celem svetu tega vedno zavedali skozi celo življenje in ravno s tem in z malimi in nevidnimi deli najbolj osrečevali starše, svoje bližnje in vse, s katerimi pridejo v stik. To pravzaprav je bistvo bi-

ti slovenske matere sin ali hči, to in v širšem pomenu — srčna kultura — je tista dedščina, ki smo jo in jo prejemamo od svojih mamic, svojih slovenskih mamic. Želel bi samo še, da bi drugi otroci slovenskih staršev po širni Ameriki in po vsem svetu sploh, kjer tega nimajo še, mogli imeti podobne materske proslave, ali pa da bi slovenske sobotne šole, ki take materske proslave imajo, mogle potovati v razne kraje Amerike in Kanade, posebno v zapadnem delu, kjer bi si to želeli.

Posebna zahvala in priznanje za tako krasno prireditev gre g. Pavlu Krajniku in gđc. Jožici Pavli, ki sta bila režiserja; g. Ivanu Riglerju za dirigiranje petja, g. Ivanu Petriču, da je skrbel za luči, g. Rudiju Knezu za spremljanje na klavirju ter gđc. Marinki Petrič, ki je naučila otroški vrtec.

Medtem naj vsak dan vse leto in leta naprej zveni v naša lepa otroška pesem "Eno rož'co ljubim ...", misleč pri tem tudi vsak na svojo mamico, ki nas je od vsega začetka učila iz vsega srca "Mi se imamo radi".

Stanko Meršol

Slovenska pristava vabi

CLEVELAND, O. — Upravni odbor Slovenske pristave vabljudo vabi vse svoje člane in njihove prijatelje, da se udeležijo prve letošnje prireditve na Slovenski pristavi, ki bo v soboto, 23. maja, ob pol osmih zvečer. Slovensko gledališče iz Toronta, pod spretnim vodstvom g. V. Ceku-te (arhitekta, ki s svojimi načrti sedaj ureja in preurejuje našo Slovensko pristavo), nam bo podalo posrečeno kmečko veseloligro s prelepimi pevskimi vložki, ki, katere bo spremljal orkester "Sava" pod vodstvom g. M. Resnika.

Posebej opozarjamo, da ni nobene vstopnine, da je parkiranje prosto, da bo v slučaju hladnega vremena dvorana zakurjena. Tudi za jedačo in pijačo bo lepo poskrbljeno. In še nekaj, po končani veseloligri nam bodo "Savani" pričarali iz svojih instrumentov prekrasne melodije, ob katerih se bomo zavrteli in vrteli pozno v noč! Zato vas vabimo, da v čim večjem številu pridete v soboto zvečer na Pristavo!

U. Odbor S. P.

Življenje in delovanje Slovencev v Milwaukeeju

MILWAUKEE, Wis. — Kadar prebiram Ameriško Domovino, iz radovednosti najprej pogledam kaj pišejo rojaki od drugod po svetu. Tako zvem, kaj delajo in kako se imajo. Tudi od nas iz Milwaukeeja se večkrat kaj zapiše, da drugi bero. Le tako ostajamo Slovenci med seboj povezani. Meni se je nabralo že kar precej novic, da jih napišem. Zadnjič sem bil gori na Triglavskem parku. Člani društva so ravno grabili listje. Štiri sobote so žrtvovali. Park je polgrabljen, dom počiščen in igran, lepenega je bilo vmes še dosti drugega dela. V skalnaku tam ob jezeru že odganja prvo cvetenje v kapelico je odelo zelenje. Vsi, ki so to delo opravili, so veseli, da je narejeno. V soboto ponoči je še dež doprinesel svoje. Ko je v nedeljo jutraj sone obsijalo naravo, se mi je zdelo, da bo ta dan kakor treba za materski praznik.

Pri Sv. Janezu so že v jutranjih urah počastili matere člani Najsv. Imena. Po pol osmi maši so jim v dvorani pripravili program in zajtrk. Društvo Triglav pa je počastilo svoje žive in mrtve matere popoldne ob dveh. Najprej so v cerkvi pete litanije Matere božje, nato pa proslavo sta pripravila ga. Dara

Strmšek in g. Ernest Majhenič. Na sporedu, ki je bil skrbno pripravljen, je bilo petje — nekatere pesmi so bile spremljane s kitaro, klavirjem ali harmoniko, kar je lepo učinkovalo. Vmes so sledile deklaracije in nastopi harmonikarjev. Vsi nastopajoči so se zelo dobro odrezali. Vsa čast mladim! Med tem se je mladina spomnila tudi treh mater, ki so se točasno nahajale v bolnici: ge. Marije Mernik, ge. Terezije Smolič, ki sta bili operirani, in ge. Mire Staut, ki je postala v tretje mamica. Poslana so jim bila voščilna pisma za Materski dan z željo, da se kmalu vse tri vrnejo domov. Vsem trem daj Bog obilo zdravja, Miri in Viku pa vso srečo v povečani družini. Pri društvu je vsako leto na ta dan izrečena ena mati. To pot je sreča doletela gospo Mici Coffelt, ki je prejela šopek nageljnov. Drugi šopek, dar ge. Dobnik, pa je prejela mati z največ otroki, ga. Mara Kolman. Čestitamo!

Ker je duhovni vodja društva Triglav ta dan obelje, je namesto njega spregovoril o materah č. g. dr. Jože Gole. Segel je v svojem govoru daleč nazaj v zgodovino. Navzočim je predstavil nekaj preprostih žena, ki so bile matere najslavnejših in velikih mož v zgodovini.

Ko sem poslušal govornika, so mi solze orosile oči. H koncu se je oglašil še predsednik društva g. Ivan Limoni, ki se je lepo zahvalil prirediteljem ter nastopajočim za lepo izvedbo programa. Posebej se je še zahvalil gospodu govorniku za globoko segajoče besede. Ker je preostal še lep del sončne majske nedelje, so ljudje hitro pohiteli še v Triglav park. Mnoge je potegnilo tja balinanje.

Povedati moram tudi, da društvo Triglav pripravlja za 30. maja spominsko svečanost ob 25-letnici, odkar so bili od rdečih mučeni in pobiti tisoči slovenskih mož in fantov. Ob 11. uri bo pri kapelici sv. maša za pokojne, nato pa kratka svečanost v njihov spomin. Po vsem tem bo na razpolago kosilo.

Se to sem zvedel, da mislijo odleteti v Evropo in menda tudi v Slovenijo tri mlada dekleta: Fanika in Loni Limoni in Marija Bambič. Veliko veselja in sreče na pot! Pravijo, da Slovenska kulturna radio ura pod vodstvom in upravljanjem g. V. Kralja zajema vedno večji krog poslušalcev. V slovenske domove pošilja vsako nedeljo od ene do dveh popoldne izbrano slovensko pesem in besedo. Po smrti soustanovitelja in sodruinika Marjana Zoviča je teža dela padla vsa na Kralja. Da bi se temu odpomoglo, je g. Janez Korosec sklical skupaj nekaj mož na posvet. G. Kralj, ki je bil navzoč pri tem sestanku, je navzočim na kratko orisal položaj v zvezi z oddajami, stroški z uro in podobno.

Po krajšem razgovoru je g. p. Klavdij Okorn predlagal, da se osnuje poseben odbor, ki bi vodil upravne posle pri uri. V ta odbor je predlagal sledeče ljudi: predsednik dr. Jože Gole, podpredsednik inž. Janez Korosec, tajnik France Rozina, blagajnik gđc. Milica Muršec, odborniki: inž. Miha Mejač, p. Klavdij Okorn in g. Jože Dragan. Navzoči, ki so bili predlagani, so mesta sprejeli z vidika, da je treba pomagati, da se ura za vsako ceno obdrži še v naprej. Odborova naloga je prizadevati se, da se bo ura večala in zajela ves slovenski krog tega mesta in okolice. G. Kralj pa bo z večjim veseljem in v nemno še naprej vodil uru. Med tem, ko pišem te-le vrstice, sem zvedel, da se je zdravje našega župnika obrnilo na bolje. Hvala Bogu! Saj gorenska grča se ne pouda kar tako. To soboto bo pri naših župniji lep koncert, ki ga pripravlja ne u trudljivi pevo-

vodja in organist Ernest Majhenič. Pridite vsi. Pesmi so zelo

izbrane, to vem — sem prisluškoval vaji.

Na koncu pa še tole: Zadnjič ste se pred cerkvijo srečala dva stara prijatelja: Janez in Jože. Pa pravi Janez Jožetu: "Koku je kaj, Zov?" "Nč gut ne filam," odgovori Jože. "Ja kaj't pa je," pravi Janez. "Ges me badra," odgovori Jože. — Pa še drugič kaj. F.R.

Vesti iz Slovenije

Smrt v domovini

Dne 26. sušca t.l. je umrl v Kozjem LUNDER Viktor, župnik v pok. in dosluženi dekan. Rodil se je 31. avg. 1888 v Vel. Poljani pri Ribnici. V mašnika je bil posvečen l. 1912 v Mariboru. L. 1962 je praznoval zlato mašo.

Rajnki je bil med drugo svetovno vojsko izseljen. Dalje časa je v tem času živel v Brusnicah pri Novem mestu. Pokopan je bil na Veliko noč popoldne. Ob asistenci 20 duhovnikov in veliko vernikov je opravil pogrebne obrede škof dr. Vekoslav Grmčič.

Dne 2. aprila t.l. je umrl v slovenjegraški bolnišnici JURHAR Leopold, župnik v Galiciji pri Celju. Rodil se je l. 1916 v Grižah pri Celju, v mašnika pa je bil posvečen l. 1944 v Zagrebu. Okupacija ga je doletela kot bogoslovca; tako je bogoslovje potem končal v Djakovu, odnosno v Zagrebu. Rajnki je bil med drugim navdušen esperantist. Na dan pogreba se je poslovlil od njega stol. kanonik Smej, pogrebne obrede pa je opravil škof Držečnik ob navzočnosti 62 duhovnikov in velikega števila vernikov.

V Ponikvi pri Zalcu je v letošnji dolgi zimi umrla 85-letna Rozalija JEZERNIK, mati šestih še živih otrok, med katerimi naj omenimo posebej duhovnika Maksimilijana, prorektorja Slovenika v Rimu.

V Trnovem v Ljubljani je pretekli mesec umrl Ivan Vodopivec, oče dr. Ivana Vodopivca, dekana teološke fakultete na paški univerzi Urbaniana v Rimu. Pokopal ga je sin-duhovnik.

Slovenska odnosno hrvatska salezijanska provinca

Slovenski in hrvatski salezijanci so imeli doslej skupno provinco. Dne 6. aprila t.l. pa je vrhovni predstojnik Salezijanske družbe ustanovil za hrvatsko jezikovno področje lastno provinco-inšpektorat v Zagrebu. Drugi del prejšnjega inšpektorata se bo še nadalje imenoval inšpektorat sv. Cirila in Metoda in bo imel sedež v Ljubljani. Obsega vse slovensko jezikovno področje in diasporo na jugu jugoslovanske države.

Nova hrvatska salezijanska provinca šteje ob ustanovitvi 195 članov, med katerimi je 40 duhovnikov in 8 diakonov. Nekaj Slovencev bo kljub temu še ostalo med njimi.

Požar v pristanišču Kopra

V skladišču bombaža je 29. marca izbruhnil velik požar, ki se je zelo razširjal in ogrožal druga skladišča. Na pomoč gasilec so prišli še gasilci iz Kora, Izole, Trsta in Ljubljane. Po 18-urnem gašenju so požar le omejili.

Domnevalo, da je požar povzročil okoli 25 milijonov dinarjev škode, uradne ocene pa še ni. Domnevalo, da je prišlo do požara zaradi samovžiganja bombaža, kakor se je to zgodilo pred leti, a so takrat ogenj takoj omejili in zadušili.

Velik promet

V prvih dveh mesecih letošnjega leta je prestopilo obmejne prehode Slovenije kar 5,109,000 potnikov, od tega 3,733,000 tujcev, kar je za 39% več kakor v istem času preteklega leta.

Ladja "Brežice"

Predstavniki Splošne plovbe so 26. marca prevzeli v Roterdamu prvo od treh 8,000-tonskih ladij, ki so ji dali ime Brežice.

Miklova Zala

SPISAL DR. JAKOB SKET

Nekateri so že menili, da bošta lep par. Drugi so zopet trdili, da ne more nikdar nič dobrega priti od take zveze. Osobito Davorin in Mirkov prijatelj Stefan se nista mogla sprijazniti z mislijo, da bi postala kdaj Almira — Mirkova žena.

Najbolj pa se je tej zvezi protivil oče Serajnik sam.

"Dokler živim jaz," je rekel starec zadnjak, "ne pride mi Almira, židovsko dekle, za snoho v hišo."

A sivolasemu možu so bili dnevi že šteti. Vedno bolj in bolj je bolehal in slabel. Naposled se ga je lotila bolezen in ta ga je tudi hitro položila v grob.

Z očetom Serajnikom se je podrl zadnji zid, ki je še edini, tako so mislili vsaj ljudje, bratni Almiri v Mirkovo hišo.

Toda temu ni bilo tako; zakaj Mirkova žena in nevesta, Miklova Zala, je še živela. Ali živel je nesrečno, tužno življenje globoko doli v Turčiji, v stolici turškega cesarstva, v glavnem mestu Carigradu.

Turški poveljnik Iskender je bil po mnogih težavah, po raznih bojih in velikih zaprekah srečno privedel Mirkovo ženo do svojega carja. Z majhno četo, a še manjšim številom ujetnikov, brez plena in ropa, je bil došel v cesarsko mesto. Podariti je imel le eno lepo sužnico svojemu sultanu v dokaz in znamenje velike pokornosti.

In res, sultan je bil vesel tega daru. Zala, njegova nova služabnica, je bila najlepša med vsemi. Turški car ji je odločil posebne, z zlatom in srebrom ozaljšane sobane in dvorane. Oblačiti jo je dal v najlepšo svilnato obleko, kakor so jo nosile najbogatejše žene v velikem turškem mestu. Zala je imela vsega dovolj. Deklice so ji stregle, strežaji doprinali, kar je hotela. Bila je bogata in čislana.

Ali pa mislite, da je bila naša Zalika v tem bogastvu in v tej krasoti tudi srečna in vesela?

Ne! Temveč Zala je bila sedaj nesrečna, kakor še nikdar ne poprej v svojem življenju. Kakor ti umira najlepša cvetlica, če jo iz domače zemlje izruješ in presadiš v tujo, še tako rodovitno zemljo, in ti naposled celo usahne in ovne: tako je hiralala in venela tudi Zalika, odkar je živela kot nesrečna sužnica na Turškem ter morala sleči preprosto domačo, slovensko obleko.

Cele noči je pomilovalna žena kleče prejkakala in premolila. S solzami je močila svilnato in z prelato obito obleko. Ni preteklo dneva, ne noči, ne ure, niti minute, da bi ne bila nesrečna Zalika mislila na svojega Mirka, na očeta Serajnika in na ubogo mater. Na glas je molila in govorila sama s seboj, da ne bi pozabila svojega materinega jezika. In podoba Matere božje, ki jo je vedno nosila na prsih pri sebi, ji je bila ob enem cerkev in oltar, kamor je poklekala po noči in kjer je klicala na glas blaženo Marijo Devico na pomoč.

Ta tuga in žalost je seveda razjedala Zaliki zdravje. Postala je bleda in slaba. Vidno so pojemale njene moči.

Tako je teklo leto za letom. Bili so to tužni in žalostni časi. Od vsega sveta ločena, je vzdihovala Zala vedno sama v svoji sobici. Edina tolažba ji je bila le molitev in pogled na sliko Matere božje, katero ji je bil dal oče Serajnik v spomin njene zaroke.

Prišlo je bilo že sedmo leto Zaline sužnosti. A v vsem tem času ni mogla nesrečna žena okrevati in pozabiti na svojo vero, na svoj dom in na svojega draga Mirka in očeta Serajnika. Ker je pa videla, da ji nik-

dar več ne zasvetijo žarki zlate svobode, je postajala še otožnejša in naposled je celo nevarno zbolela. A grenka kupa nasega življenja ni nikdar tako polna, da bi se ji ne mogla več priliti še kapljica grenkejšega trpljenja. In tako je bilo tudi z nesrečno Zaliko.

Ni še bilo dovolj, da je umiralo njeno življenje v sužnosti od dne do dne; ni še bilo dovolj, da je živela nesrečna žena zapuščena od vsega sveta, ločena od kristjanov, sredi med neverniki; to vse je še bilo premalo trpljenja za nesrečno. Naposled so jo začeli nadlegovati zavoljo njene vere. Zahtevali so od nje, da mora javno prestopiti k turški veri. Nikdar več ne sme moliti k edino pravemu Bogu, nikdar več se priporočiti Materi božji. Tudi svetinjo, ki jo je shranjevala in čuvala kot največji zaklad na svetu, naj bi izročila neusmiljenim rokam turščim!

Strašna je bila ta zapoved, a neovržna. Kdor se ustavlja sultanovemu povelju, tistega zadene grozovita smrt, polna muk in groze.

Zalika se je kar stresla na životo, ko so ji sporočili strašno zapoved. Ali bila je dobra in stanovitna kristjanka. Ni se strašila grozne smrti, niti bolelih muk. Odločno je odvrnila sultanovim služabnikom, da pretrpi rajše nasilno smrt, nego da bi odstopila od svoje vere.

Ta odločnost je razsrdila turškega carja. Tri dni ji je dal še pomisleka; potem življenje — ali smrt. S štirimi konji jo hoče dati živo raztrgati, ako ne izpolni njegove želje. Toda Zalika je bila trdna v svoji veri, neomahljiva v svojih sklepih. Niti ene minute ni premišljala, kaj naj stori, temveč prvi njen sklep je bil in ostal odločen.

Pri vsem tem si je bila Zala še zmeraj svesta pregovora: Pomagaj si sam in Bog ti pomore! Dostikrat je tedaj v zadnjem času premišljala, ali bi ji bilo še mogoče uiti iz sužnosti. Toda vsak poizkus se ji je zdel brez uspeha. Okna so bila trdna in zamrežena. Po hodnikih in mostovih so vedno hodile straže po dne in po noči.

Na rešitev ni bilo tedaj misliti pri njej. Zatorej se je pripravljala na gotovo smrt. Iskreno je molila vsako noč in klicala v svojem ljubem materinem jeziku Marijo Devico na pomoč. Ona se je naj usmili! Reši jo naj strašne sužnosti, ali pa ji naj podeli ono stanovitnost in srčnost, da more mirno, kakor mučeniki, prenašati grozno smrt za svojo vero.

V teh ponočnih molitvah jo je vselej le proti jutru prevzel trud in spanec. Obnemogla je zaspala Zalika kleče na tleh, sliko Matere božje v rokah držeč. Zlati jutranji žarki so tužno obevali blede lice nesrečne kristjanke, ki je edino v blagodejnem spanju našla mir in pokoj.

Med tem pa so enakomerno hodile turške straže po hodnikih. Marsikateri stražnik je obstal pri sobi, kjer je molila nesrečna žena. Njen glas in intenzivne je odmevalo v tihi noči po visokem mostovžu. Radovedno so poslušali sivolasi stražniki mile prošnje ženske, toda molitve njene niso razumeli. Čuli so le glasove, a njih pomen jim je bil neumeven.

Le enemu izmed stražnikov so bili mili ti glasovi. Le eden izmed vseh je razumel njih globoki pomen. Srce mu je radosti vzkipelo. Samega veselja se je jel tresti na životu, začuvši te glasove. Padel je na kolena in molil tiho k svojemu krščanskemu Bogu in Materi božji.

V premislek: Bodimo resnicoljubni!

(Nadaljevanje)

Se danes se stresem ob spominu tragike Jožeta Burgarja, ki so ga komunisti označili za nemčurja. Tako so govorili pripadniki komunizma, ki so bili doma in so dobili nalogo, da smrt tega poštenega človeka skušajo nekako opravičiti pred ljudmi, ki so umor odločno obsodili; na drugi strani pa sodba Nemcev, da je Burgar proti Nemcem in pristaš komunizma. Kakor vsi drugi sem moral pred to neresnico molčati tudi jaz, ker kakor hitro bi zinil o lažnivosti obdolžitev, bi se znašel pred partizanskim krvnikom, ker bi bil takoj zatožen v goščo, da sem proti OF. Da je bil Burgar takoj ob prihodu Nemcev aretiran in zaprt, je bila samo zasluga komunistov, ki so s svojo denunciacijo hoteli njega odstraniti kakor mnogo drugih na Gorenjskem. Nemci so jih zaprli, vendar takrat še niso skrunili svoj rok s krvjo, kar so komunisti predvidevali, ter niso posnemali komunistov v prvih dneh svoje vlade, kakor so jim napravili komunisti v l. 1945, ko so jim prišli v roke domobranci. Nemci so svoje prve zapornike prepeljali v Srbijo in na Hrvaško in jim tam pustili svobodo ter so si mogli pomagati, kakor so vedeli in znali. Večina se jih je kaj kmalu vrnila v Ljubljansko pokrajino. Ker se komunistom ni posrečilo, da bi Burgarja ubili Nemci, so ga oni ubili po svojem "ljudskem" načinu, da so ga pred umorom še mučili, ker je bil z žico zvezan in razrezan, kakor so izpovedali tisti, ki so ga našli in izkopali.

Prav tako kot Umnik in Burkar je moral svoje življenje končati nasilno tudi Valentin Janhar iz Zej, ki je bil zastopnik Mlekarske za druge Mavčiče. Tako je bila pač potreba komunistov, da odstranijo vse, kar kaj velja v javnem življenju in ni njihovo, ker sicer ne bi mogli nikakor računati, da se jim bo posrečil načrt revolucije, katero bi ljudje odklonili in sledili tistim, katerim so dosedaj zaupali v gospodarstvu in politiki.

K vsemu, kar sem že povedal, je gotovo prav, da nekaj spominov obudim, ker se zdi, da so nekateri pozabili na vse, kar so preživeli, ker jih je tujina in njeno blagostanje zavedlo. Vdali so se skoro v celoti materializmu in jim je vse, kar so imeli leta 1945 in še nekaj let potem za sveto svojo lastno prepričanje, za katerega uveljavijo so bili pripravljeni doprinesiti marsikaj, tudi težko žrtev, brezposelnost. Danes nekateri, ker je to moderno, hodijo na izlete v kraje, za katere so se zaklinjali, da dokler bodo na oblasti te vrste ljudje, ne bodo šli. Domovina je nekaj, pa tudi prepričanje je nekaj!

Ko so Nemci l. 1941 spomlad zasedli Gorenjsko, so se kar na enkrat pokazali tudi novi obrazi, ki so prišli iz Ljubljane in Primorske in kakor bi sklepali, še noben na nobeno odgovorno mesto v gospodarstvu ali politiki ni bil od ljudstva izvoljen. Vsi znaki so dokazovali, da so bili ti ljudje načrtno od nekdaj poslani, da so se vgnezdili v politično upravo okupatorja, službe načrtno komunizma.

S svojim denuncijanstvom so dosegali dvojce: Okupatorja so pripravili, da je odstranil vse ugodne, agilne in odločne protikomuniste; drugič pa so s tem prebivalstvo spravili v strah, da je bilo dostopno vabam za partizane ali za sodelovanje z njimi. Oboji: Nemci kakor komunisti so dobro vedeli, da kdor ima vsaj delno narodno zavest, ne more biti ne nacist in ne komunist.

Organiziranje — O s v o b o d i l n e fronte je dostikrat služilo, da so ljudi, ki so bili na ustanovnem sestanku, pa jim niso bili všeč,

prijavili Gestapu. Ta je tudi potem ljudi aretirala in odvedla v Begunje in od tod v Drago, da so jih postrelili kot talce ali jih kot take zavlekli kam drugam. OF je dajala navodila, kje je treba na kak način izzvati okupatorja, da bo napravil racije in bodo v tem strahu ljudje bežali v goščo k partizanom, ker bi sicer njegove moči kmalu ponehale.

Ta kader OF je večinoma sestojal predvsem iz študirajočih mladine in izobražencev. Ti so bili njena desna roka, ki se je obnesla pri nas, pa jo razne druge OF še danes po vsem svetu uporabljajo, kot svojo najboljšo moč h komunističnim prevratam, ne da bi bili v stanju ugotoviti, da so prav oni skoro največja žrtev prav tistega postopka, za katerega so se prej potegovali.

Prav prišleki na Gorenjsko so igrali najvažnejšo vlogo sodelovanja z Nemci, pa prav ti so dali zopet informacije partizanom, kdo ne simpatizira z njimi in ga je treba izprobiti ali ubiti in prav tako, koga je treba mobilizirati v partizane, obenem uporabljajoč nekatere, ki se v položaju niso znašli ter so jim služili v dobri veri kot koristna budala.

Ne smemo pozabiti tudi na svojevrstno borbo, ki so jo vodili partizani in Nemci med seboj. Le redki so bili primeri resnične borbe, v večini je bilo vse dogovorjeno, toda če so kam Nemci napravili "hajko", tam navadno partizanov ni bilo, ali vsaj ne dosti, ker so se prej umaknili drugam, prav tako partizani niso nikoli napadli Nemce, če so bili v močnejši četi, pač pa iz kake zasede na kakšno patrolo, da so mogli Nemci potem izvajati represalije nad nedolžnim prebivalstvom. Take zahrbtnje napade so potem razglašali kot velike borbe in zmage, s katerimi so zapadne zavveznike vlekli za nos. Tako se jasno pokaže slika narodnih bojev in izdajalcev.

Vsi tisti z menoj vred, ki so uživali zaupanje ljudi in bili izvoljeni na katerekoli položaje po svobodni ljudski izbiri, so bili od partizanov prikazani, kot da oni z Nemci sodelujejo in so ljudski škodljivci, katere je za vsako ceno treba odstraniti ali jih onemogočiti. Tako so mene, ker sem se od doma odločil, še po 22 letih obsodili na pet let težke ječe s prisilnim delom in zaplembo premoženja. Prav zato je OF dala brez vsakega dokaza krivde pobiti 12.000 vrnjenih domobrancev, pa dosti drugih civilnih ljudi med leti 1941 do 1945.

Svobodni svet in, zdi se, še nekateri izmed nas, ki smo se proti novemu sistemu borili, se še sedaj ne da prepričati, da je vsako govorenje o kaki demokraciji ali svobodi v Jugoslaviji udarec resnici v obraz, da je komunizmu lastna laž, da brez nje nima obstoja. Prav radi tega nepoznanja in nepriznanja mora ameriški narod plačevati ogromne bilijone za vojsko neke daleč v Aziji. Tam umirajo ameriški vojaki in zdi se, da zastoj, ko ameriška domovina sama v sebi tujega gada tako usmiljeno trpi v svoji sredi, čemur mora vsak resni človek mirno pritrditi in se zgroziti pred časi, ki se morejo zgrniti preko svobodnega ameriškega neba.

Jože Dolenc

Balaguer spet izvoljen

SANTO DOMINGO, Dom. rep. — Pri predsedniških volitvah v nedeljo je zmagal v absolutno večino nad svojimi 4 tekmeč sedanjim predsednikom republike J. Balaguer. Dobil je 608.000 glasov, od skupno okoli 1.112.000 oddanih. Tako mu je zajamčena nova 4-letna poslovna doba, če

seveda ne pride do kake revolucije.

Balaguerja podpirajo oborožene sile in poslovni svet. Vodi umirjeno konservativno politiko.

Volitev so se udeležili le desničarski in sredinski kandidati. Revolucionarna stranka Johna Boscha ni hotela na volitve, ki so po njenem mnenju "goljufija", ker je predsednik Balaguer imel tekmo volivne kampanje dostop do državnih sredstev in seveda do policije. Ponovno izvoljeni predsednik je po volitvah izjavil, da se nobenemu političnemu nasprotniku ni treba bati pred njim in njegovo vlado.

Rah II. jadra preko Atlantika v Ameriko

SAFI, Mar. — Preteklo nedeljo je zajadrala ladjica Rah II. iz tega pristanišča preko Atlantika proti Srednji Ameriki. Ladjica je izdelana iz papirusovih snopov, kot so bile staroegipčanske ladje pred 4000 leti. Znani norveški raziskovalec Thor Heyerdahl skuša s skupino 7 članov posadke iz vseh delov sveta prepluti v tej ladjici Atlantik in "dokazati", da je bilo mogoče priti po tej poti starim Egipčanom v Ameriko.

Na to misel je ponovno privedla raziskovalce ameriške kulture sorodnost med staro kulturo Egipta in kulturami Majev, Aztekov in Inkov v Ameriki. Podobno kot v Egiptu, so zgradili v davni preteklosti piramide v Mehiki.

Thor Heyerdahl je odplul na slično pot pred enim letom z ladjico Rah I., pa je to 55 dni kasneje moral zapustiti, ko je bil le še okoli 800 daleč od cilja.

Poplava sluhov o komunistični napadalnosti po Aziji

HONG KONG. — Sem prihajajo od vseh strani novice, da povsod prihaja na dan poplava sluhov o komunistični aktivnosti. Rdeči aktivisti so oživel na primer na osnovnih šolah v Hong Kongu pa tudi ob tajsko-malezijski meji.

Kaj je na sluhih resnice, ne ve nihče. Verjetno je le res, da so rdeči aktivisti dobili nalog, naj širijo zaskrbljenost, strah in razočaranje, kjer le morejo. V ta namen jim mora priti prav vsaka laž. Diplomatski krogi vedo za te pojave, pa jim zaenkrat ne pripisujejo pomena, ki bi lahko bistveno vplival na splošno razpoloženje.

Velika poraba vode

NEW YORK, N.Y. — V ZDA porabimo toliko vode v industrijske in druge namene, da pride dnevno na osebo 1.300 galonov.

Moški dobijo delo

Moški dobe delo
SLITTER OPERATORS
Pomočniki
Mehaniki
Električarji
Predelavci
Stalno delo, dobra plača, široke koristi. Pokličite personalnega managerja.

SOLAR STEEL CORP.

4014 E. 116 St. 441-0222 (101)

Ženske dobijo delo

Gospodinska pomočnica
Iščemo zanesljivo pomočnico za splošna hišna dela. Vse avtomatične, moderne gospodinske naprave. Po dva ali tri dni na teden. Kličite 247-4592.

(102)

Female Help Wanted

Help Wanted — Female
To work in shipping & receiving office. Typing, filing and general clerical.

ADVANCE PLATING CO.
1530 E. 40 St.

(101)

Cleaning Woman

Euclid Industrial Plant, five days per week, 5 p.m. to 10 p.m. Must understand English. Apply in person at

ZATKO METAL PRODUCTS
20851 St. Clair Ave., Euclid, O.

(100)

MALI OGLASI

Naprodaj

Naprodaj je hiša v gradnji s 4 kompletnimi ločenimi stanovanji, garažami in vrtem v Ljubljani za Rožnikom. V isti zgradbi je možno uporabiti prostore v vzgojno-varstvene namene. Nove lastnika v oglašnem oddelku "Ameriške domovine".

(102)

By Owner

For sale, St. Lawrence Parish, 6 rooms for 1 family, all newly decorated and repaired. Large kitchen, carpeting, 1½ baths. Call after 5 p.m. 341-6916.

(100)

Ženitna ponudba

Osamljena upokojenka s svojo hišo, želi spoznati rojaka od 55 do 65 let starosti in svrhu ženitbe. Mora ljubiti mirno življenje in naravo. Pišite na: Isolda Čas, Koroska cesta 1, Dravograd — Jugoslavija.

(99)

Da se uredi zapuščina

Naprodaj 8-sobna hiša, 4 zgoraj, 4 spodaj, se lahko rabi za eno ali dve družini, aluminijasta obloga, furnezi, garaža, poslopje za orodje, letna kuhinja, zaprta veranda spredaj, opremljena ali brez. Nahaja se na E. 49 in Luther Ave. Lastnik sam prodaja. Kličite 391-2846 ali 944-4814.

(101)

Naprodaj

hiša za dve družini, 4-4, prijazno. Polna klet. na 1057 E. 72 St. Kličite 391-8912 po 5. uri zv.

(100)

V najem

Oddamo 5 sob spodaj in 5 sob zgoraj, plinski furnezi, garaže, na lepem prostoru, na novo dekorirano. Na 7714 Cornelia Ave. 391-8325

(101)

Stanovanje išče

Zaposlena Slovenka, mirna in poštena, išče 3-4 sobno neopremljeno stanovanje v bližini Sv. Vida. Po možnosti z garažo. Kličite EX 1-2419 po 4.30 popoldne. (18,20,22 maj)

V najem

se odda pet vse na novo prenovljeno čistih sob, zgoraj, mirnim ljudem brez otrok ali živali, na 1141 E. 167 St. 486-3518.

(100)

1899 1956

V BLAG SPOMIN
OB 14. OBLETNICI, ODKAR JE UMRL MOJ LJUBLJENI SOPROG

Jože Kovač

Izdihnil je svojo blago dušo na binkočno nedeljo, dne 20. maja 1956.

O Bog, ki Tvojemu usmiljenju ni meje, sprejmi naše prošnje za dušo, ki se je ob obletnici ločitve spominjamo. Podeli ljubemu pokojnemu večno blaženost, ki si jo namenil vsem, ki so Te ljubili na zemlji. Naj bo v družbi Tvojih svetih vekomaj, ker si dober.

Gospod, daruj mu mir, naj večna luč mu sveti, ker si doberote vir, uživa raj naj sveti.

Počij od hudih, težkih let, preblogo, dobro to srce, ko zadnje trombe zadone, veseli snidemo se spet.

Zalujocha soproga

JOSEPHINE

Cleveland, Ohio 20. maja 1970.

V blag spomin na moje ljube starše

Ob osmi obletnici odkar je v Gospodu preminul moj predragi, dobri oče Andrew Kocjan in ob četrsti obletnici odkar je izdihnila svojo plemenito dušo moja preljuba mama Mary Kocjan.

Andrew Kocjan
† 16. maja 1962

Tam v zborih nebeskih prepevajte slavo mi v sveti ljubezni smo z Vama vsak čas, kjer Stvarnik je Vajno neskončno plačilo, tja s svojo priprošnjo vodita še nas.

Zalujoci:

sin RAYMOND
Cleveland, O. 20. maja 1970.

Mary Kocjan
† 6. junija 1966

